

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

จดหมายเหต

ปีที่ 22 ฉบับเดือน เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563

23 ปี สภาการฯ จริยธรรมสื่อกับวิกฤตโควิด-19

สภาการหนังสือพิมพ์ฯ เตรียมจัดประชุมองค์กรสมาชิกส่วนกลางภูมิภาค เพื่อพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับทราบรายงานสถานการณ์ของสื่อ ตามแนวทางการกำกับดูแลตนเองและผลการดำเนินงานขององค์กร เนื่องในวาระครบ 23 ปี ของการก่อตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ฯ 3 กรกฎาคมนี้ พร้อมจัดปาฐกถาพิเศษ ในหัวข้อ “จริยธรรมสื่อในภาวะวิกฤตโรคระบาด” เกี่ยวกับการนำเสนอข่าว “โควิด-19”

ในวาระครบรอบ 23 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ในยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารเติบโตอย่างก้าวกระโดด สังคมค้นหาจริยธรรมของสื่อมวลชน ยิ่งในภาวะการระบาดของไวรัสโควิด-19 บทบาทและการทำหน้าที่สื่อยิ่งถูกจับจ้องมากขึ้น จนนำมาสู่การจัดปาฐกถาพิเศษ พร้อมเวทีเสวนา ในหัวข้อ “จริยธรรมสื่อในภาวะวิกฤตโรคระบาด” (อ่านต่อหน้า 11)

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อฯ เข้าพบผู้บริหารเครือข่ายกอกไฟสต์ มีนายจิรทัศน์ นวิวัฒน์ภูมิมินทร์ รักษาการหัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายปฏิบัติการธุรกิจหนังสือพิมพ์ ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อวันที่ 4 ก.พ. 2563

จุดพลุ “หนังสือพิมพ์ไม่เว้นสาย” ปธ.สภาฯ เปิดวงรับฟังผู้บริหาร

ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ สภาการฯ เข้าพบผู้บริหารหนังสือพิมพ์ในฐานะสมาชิกองค์กร เพื่อหาแนวทางการอยู่รอด ในหัวข้อ “ปี 2563 จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และน.ส.พ.จะอยู่กันอย่างไร” โดยองค์กรสมาชิกได้ชี้แนะให้สภาการฯ ไปดำเนินการจรรีส่งเสริมคนรุ่นใหม่ ให้รักการอ่านมากขึ้น

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ (อ่านต่อหน้า 11)

อบรมพัฒนาเว็บข่าวภูมิภาค ฝ่าศึก Disruption เสพสื่อ

สภาการหนังสือพิมพ์ฯ จับมือ สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ จัดอบรมพัฒนาเว็บไซต์ข่าวภูมิภาคให้กับสื่อมวลชนที่ทำสื่อหนังสือพิมพ์ที่ใกล้ Disruption (ดิสรักชั่น) ให้ปรับตัวมาสู่สื่อใหม่ยุคดิจิทัลโดยมีสื่อภูมิภาคจากทุกภาคทั่วประเทศ ร่วมโครงการ “การอบรมพัฒนาเว็บไซต์ข่าวภูมิภาค” ที่สมาคมนักข่าวฯ เมื่อ 12 - 13 มี.ค. 63 ที่ผ่านมา

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับ สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ จัดอบรมพัฒนาเว็บไซต์ข่าวภูมิภาคให้กับสื่อมวลชนที่ทำสื่อหนังสือพิมพ์ที่ใกล้ Disruption (ดิสรักชั่น) ให้ปรับตัวมาสู่สื่อใหม่ (อ่านต่อหน้า 12)

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นวิทยากรในงานเสวนา สื่อไม่เสื่อม แนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤต ณ สถาบันการประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 6 มี.ค. 2563

จดหมายเหตุ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
THE NATIONAL PRESS COUNCIL OF THAILAND

ปีที่ 22 ฉบับเดือน เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2563

เจ้าของ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

คณะกรรมการบริหาร ชุดที่ 9

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธาน
นางสาวนาตยา เชษฐโชติรส รองประธานคนที่ 1
นายวีรศักดิ์ โชติวานิช รองประธานคนที่ 2
นายชาย ปณะคามินทร์ เลขาธิการ
นางสาวนิภาวรรณ แก้วรากมุกข์ รองเลขาธิการคนที่ 1
นายภูวสิษฐ์ สุขใส รองเลขาธิการคนที่ 2
นางสาวชุติมณฑน์ ศรีขำ เภรฎุกัญ

กรรมการ

นายสวิชัย บำรุงสุข ประเภทที่ 1
นายตุลย์ ศิริกุลพิพัฒน์ ประเภทที่ 1
นายผดุงศักดิ์ ลิ้มเจริญ ประเภทที่ 1
นายบากบัน บุญเลิศ ประเภทที่ 1
นายชายชาติตรี ลิ้มเจริญ ประเภทที่ 1
นายบรรหาร บุญเขต ประเภทที่ 2
นายศักดิ์สิทธิ์ วิบูลศิลป์โสภณ ประเภทที่ 2
นางผ่องพรรณ จงยศยิ่ง ประเภทที่ 2

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร. มานะ ตริยาภิวัฒน์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการสื่อสารมวลชน
นายวิฑิต ลินตพจน์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารจัดการ
นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
นายสมชาย หอมลออ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน
นางสาวบุญรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านหนังสือพิมพ์
นายไพสันต์ พรหมน้อย
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีอาวุโสและประสบการณ์สูงด้านหนังสือพิมพ์

บรรณาธิการ

นายบุตรดา ศรีเลิศชัย

จริยธรรมสื่อมวลชนในภาวะวิกฤตโรคระบาด

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ COVID-19 ตั้งแต่ปลายเดือนธันวาคมปีที่แล้วจนถึงปัจจุบัน (30 เม.ย.) มีผู้ติดเชื้อแล้วกว่า 3.2 ล้านคน เสียชีวิตแล้วกว่า 2.2 แสนคน และโดยเฉพาะในประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อแล้วเกือบ 3 พันคน ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุขภาพอนามัยของประชาชนไปทั่วโลก

โดยไม่ว่าจะเป็นประเทศที่มีผู้ติดเชื้อหรือผู้เสียชีวิตจำนวนมากหรือจำนวนน้อย ต่างได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ส่วนจะมากหรือน้อยย่อมขึ้นกับการบริหารจัดการของรัฐบาลและความร่วมมือของประชาชนในประเทศนั้นๆ

กล่าวเฉพาะการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในประเทศไทย ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด ได้ปฏิบัติตาม “แนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤต” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้ให้การรับรองแล้ว ทั้งในเรื่องการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องในการระมัดระวังตนเองของนักข่าว การนำเสนอข่าวโดยใช้ตัวเลขที่เป็นทางการเท่านั้น รวมทั้งการเคารพสิทธิผู้ป่วยและครอบครัว ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม จุดที่ยังเป็นปัญหาคือ การตรวจสอบข่าวเท็จที่ยังคงมีอยู่ทุกวันนี้ ละหลายข่าว จนสื่อหลักไม่สามารถตรวจสอบและเผยแพร่ได้ทัน ทำให้ยังคงเกิดความสับสนในหมู่ประชาชนอยู่มาก

นอกจากปัญหาในการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนแล้ว ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่า สื่อมวลชนก็เป็นธุรกิจที่ได้รับผลกระทบเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเม็ดเงินโฆษณาที่ลดลงอันเนื่องมาจากธุรกิจหลายแขนงได้รับผลกระทบ และช่องทางการจัดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ที่มีน้อยลงอยู่แล้ว สถานการณ์เช่นนี้ ทำให้ช่องทางจําหน่ายลดลงไปอีก

ประเด็นปัญหาเหล่านี้ เป็นเรื่องที่สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติให้ความสนใจและอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลต่างๆ ทั้งจากสมาชิกและฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการรับมือและจัดการกับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมตามอำนาจและหน้าที่ของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ต่อไป

นอกจากนี้ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติยังได้ปรับเปลี่ยนหัวข้อการปาฐกถา และการสัมมนาเนื่องในโอกาสครบรอบ 23 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่จะจัดขึ้นในวันศุกร์ที่ 3 กรกฎาคม 2563 เป็นเรื่อง “จริยธรรมสื่อมวลชนกับภาวะวิกฤตโรคระบาด” เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ส่วนรายละเอียดของงาน น่าจะได้มีการแจ้งรายละเอียดอีกครั้งในเร็วนี้ โดยในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ขอให้สมาชิกและคนทำงานในองค์กรทุกคน สุขภาพแข็งแรงและปลอดภัยจากโรคระบาดโดยถ้วนหน้ากัน.

จัดทำโดย

คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสัมพันธ์

นายสวิชัย บำรุงสุข ประธาน, นายบุตรดา ศรีเลิศชัย รองประธาน, คณะอนุกรรมการ น.ส.รัชฎา ปสันตา, นายจิระพงศ์ เต็มเปี่ยม, นายณรงค์ สุขศิริรักษ์, นายสมนึก จันทร์เจิด, ว่าที่ ร.ต.กานต์ เหมสมิติ, นายวุฒิชัย อัญญาวัชระ, น.ส.ชุติมณฑน์ ศรีขำ

สถานที่ติดต่อ

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 538/1 ถ.สามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร.02-668 9900 แฟกซ์. 02-243 5697
E-mail. info@presscouncil.or.th Website. www.presscouncil.or.th Facebook. www.facebook.com/presscouncil.npct

วิพากษ์การทำงานของคนถือ ผู้ไม่รู้ VS คนวางใจใครเจ็บกว่า

ณรงค์ สุทธิรักษ์

ข่าวการแพร่ระบาดของโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ หรือ โควิด-19 ได้รับการจัดความสำคัญให้อยู่ในลำดับต้นสำหรับการนำเสนอข่าวของสื่อทุกสำนัก พร้อมๆ กับการจับตาดูการทำงานของสื่อที่เกิดขึ้นควบคู่กันโดยอัตโนมัติ “ผู้คนจำนวนไม่น้อย” รอคึงหวะ “ให้คำแนะนำ” ซึ่งก็คือ การวิพากษ์วิจารณ์การทำงาน

ของสื่ออย่างใจจดใจจ่อ เฉกเช่นเดียวกับที่เคยให้คำแนะนำหลังเหตุการณ์ “กวดยิงที่โคราช” เมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2563 มาแล้ว

รับได้ครับ..หากผู้วิพากษ์วิจารณ์ “ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการเป็น “นักข่าว” และ/หรือ “ไม่เคยข้องแวะกับธุรกิจข่าว เพราะคนกลุ่มนี้ไม่ได้รู้ข้อมูลหรือเบื้องหลังการทำงานของคนสื่อภายใต้สถานการณ์ที่คนทั้งโลกเรียกว่า “วิกฤต” อย่างเช่น เหตุ “...ที่โคราช” หรือ “การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19” รวมทั้งวิกฤตอื่น ที่เกิดขึ้นทุกเมื่อเชื่อวัน เพียงแต่จะเป็นข่าวหรือไม่ และวิกฤตที่ว่านั้นจะใหญ่แค่ไหน

ส่วนเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากคนวางใจหรือ “คนข่าว” ด้วยกันนั้น ถ้าเราไม่ “โลกสวย” จนเกินไปเราก็จะเห็นว่า คนวางใจกลุ่มนี้ มักเป็นคนข่าวในสาย “สุขนิยม” ที่ไม่เคยได้รับโอกาส หรืออาจจะปฏิเสธโอกาสในการนั่งเก้าอี้ตัวใหญ่สุดขององค์กร (ข่าว)

พวกเขาจึงไม่เคยรู้จักคำว่า “กดดัน” ไม่มีภาระต้องแบกไว้บนบ่า ไม่ต้องรับผิดชอบเรตติ้ง ไม่ต้องร่วมวางแผนนำพาองค์กรไปข้างหน้า ไม่ต้องสนับสนุนการหารายได้และไม่ต้องรับผิดชอบต่ออนาคตตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของคนข่าวรวมทั้งพนักงานในองค์กร (ข่าว) ของตัวเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่เป็นรองก็เพียง “เจ้าของ” เท่านั้น

คนวางใจกลุ่มนี้ มักเป็นนักคิดและนักปฏิบัติ นอกองค์กร โดยจะมอบเวลา ความรู้ ความสามารถ และความตั้งใจที่มีอยู่ “ให้กับองค์กรอื่น” รวมทั้งหาจังหวะให้คำแนะนำคนในองค์กรของตัวเอง “ผ่านสื่ออื่น” ทุกครั้งที่มีโอกาส

กับสังคม ที่แม้จะไม่มาก แต่ก็เพียงพอที่จะสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่มีโอกาสติดตาม ได้ข้อสรุปว่า ในยุคที่ทั่วโลกถูก “Disrupt” ด้วยเทคโนโลยี และ “พื้นที่สื่อ” ที่เปลี่ยนแปลงไป จริยธรรม-จรรยาบรรณในงานข่าวสำหรับคนข่าว “จะไม่มีให้เห็นอีกต่อไป” เพราะแม้แต่คนสื่อด้วยกัน ก็ยัง “คอนเฟิร์ม” ถึงความไม่ถูกต้องอยู่บนเวทีต่างๆ ย้อนกลับไปดูเหตุการณ์ “...ที่โคราช” ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์และถูกตำหนิ-ติติงจากสังคมอย่างรุนแรงนั้น ความจริงที่ปฏิเสธไม่ได้ก็คือ เหตุการณ์แบบนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย ถ้าพลาดก็ไม่ว่า เมื่อไหร่จะมีอีก

คิดได้ตั้งนี้หลายสื่อจึงงูกันเข้าโคราชแบบมืดฟ้ามืดดิน การช่วงชิงคนดู-ผู้ติดตามด้วยการ “รายงานสดจากพื้นที่” เป็นไปอย่างดุเดือดหลายสำนักถล่มถ้ำ เพื่อรายงานเหตุการณ์แบบ “นาทีต่อนาที” บางสำนักใช้รูปแบบการรายงานเสมือนถ่ายทำภาพยนตร์

เนื้อหาของการทำงาน ก็จะออกแนวตื่นเต้นเร้าใจ หรือหวานาติดตาม ซึ่งแน่นอนว่า “ถูกใจคนไทยทั้งประเทศ” ไม่วันแม้แต่กลุ่มที่ออกมาวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของคนถือ ก็ยังเฝ้าติดตามแบบตาไม่กระพริบ

“เรตติ้ง” ของสื่อในกลุ่มนี้ “ทะลุเส้น” ที่ “ผู้แจกโฆษณา” ชีตเอาไว้ ขณะที่บางสำนัก (ข่าว) เลือกที่จะไม่สนใจและดำเนินรายการตามผังรายการปกติ โดยให้นำหนักกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียง “ข่าวต้นขั้วโมง” แน่แน่นอนว่า ผลที่ได้รับคือ “ไม่มีเรตติ้ง” ไม่มียอดวิว ไม่มียอดไลค์ รวมทั้งยังสร้างความเสียใจให้กับทีมข่าวของตัวเอง ที่ต้องการแสดงฝีมือ แต่กลับไม่ได้รับโอกาสนั้น

จะว่าไปแล้ว การทำงานข่าวภายใต้สถานการณ์ “วิกฤต” มักมีความทำท่ายอยู่ 2-3 ประการ หนึ่งคือ ความทำท่ายในเรื่องการแข่งขันและการดึงคนดู-คนอ่าน ซึ่งจะนำไปสู่ “เรตติ้ง” ที่ทุกองค์กรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ใครที่เคยบริหารองค์กรข่าว หรือเคย “นำทัพ” มาแล้ว จะ “ซาบซึ้งตรึงใจ” ในประเด็นนี้เป็นอย่างดี อีกหนึ่งคือ ความทำท่ายของทีมข่าว และผู้บริหารงานข่าว ซึ่งเป็นเวลาที่ต้องโชว์ให้เห็นว่า พวกเขาสมราคา (คุย) หรือคุ้มกับค่าจ้างที่ได้รับ สุดท้ายคือ ความทำท่ายจากการที่ได้นำตัวเองเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์อันตรายและสัมผัสเสี่ยงต่อชีวิตร่างกาย แต่ “คนข่าว” ทุกคนก็พร้อม เนื่องเพราะต้องการประสบการณ์ และ “ตราแสดมบี้” เสมือนทหารที่เคยผ่านสนามรบ “จริง” มาแล้วนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม “คนข่าว” ณ เหตุการณ์โคราชจำนวนไม่น้อย ได้แสดงให้เห็นถึง “ความไม่เข้าใจ” ในการทำงานภายใต้สถานการณ์วิกฤต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถ และความเป็นมืออาชีพของ “บก.ใหญ่” รวมทั้ง

ความพร้อมขององค์กร (ข่าว) ต้นสังกัด โดยเฉพาะความหย่อนยานในเรื่องการรักษากฎกติกาของการรายงานข่าว และการยอมให้ “ความ (มัก) ง่าย” เข้าบดบังหลักการทำงานแบบมีมิติ เพื่อแลกกับเรตติ้ง และยอดวิว-ยอดไลค์

การทำงานภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ของคนข่าวมืออาชีพ หรือองค์กร (ข่าว) ที่มีมาตรฐาน มักจะเตรียมการล่วงหน้า มีการทบทวน-ซักซ้อม “หลักการทำงาน” อยู่เป็นประจำและอย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับทีมฟุตบอล ที่จะต้องกำหนดตัวนักเตะก่อนลงสนามทุกครั้งว่า ใครจะอยู่ตำแหน่งไหน ใครจะต้องเตะลูกโทษ ณ จุดโทษ ใครจะต้องเตะลูกเตะมุม หรือใครจะต้องเตะลูกโทษนอกเขตโทษ

การทำงานข่าวขององค์กรสื่อที่มีมาตรฐาน ก็จะมีการกำหนดโครงสร้าง วางระบบ จัดระเบียบ จัดทีม และกำหนดตัวผู้บัญชาการ (บก.) สำหรับบัญชาการเหตุการณ์แบบมีอำนาจเต็ม ทั้งในสถานการณ์ข่าว “ฉุกเฉิน” แบบปกติ และสถานการณ์ “วิกฤต” ร้ายแรง เช่น การชุมนุมทางการเมืองที่อาจยืดเยื้อเป็นสัปดาห์ เป็นเดือน หรือเป็นปี และมีอาจูเข้ามายุ่งเกี่ยวข้อง การก่อวินาศกรรม การจี้จับตัวประกัน หรือแม้แต่การติดตามเจ้าหน้าที่ตำรวจออกไปไล่จับตัวผู้ร้าย

มาตรฐานการทำงานเหล่านี้สำหรับองค์กรสื่อที่มีมาตรฐาน จะถูกจัดออกมาใช้ และปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะกระบวนการขั้นต้นของ “การรายงานข่าว” เช่น ไม่รายงานจำนวนตัวเลขผู้ชุมนุม ไม่ปล่อยเสียงสดบนเวที ไม่ถ่ายภาพ “ป้ายหรือสัญลักษณ์” ที่จะก่อให้เกิดความดูหมิ่นเกลียดชัง หรือส่งผลกระทบต่อบุคคลที่สาม และไม่รายงานในลักษณะของการเชิญชวนให้ผู้รับสารออกจากบ้าน เพื่อไปสังเกตการณ์บริเวณสถานที่ชุมนุม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ “คนถือทุกคน” รู้ดีว่า มีอยู่จริง แต่ผู้ที่ไม่ได้เป็นสื่อหรือข้องแวะกับธุรกิจสื่อไม่อาจรับรู้

การวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ในมุมที่เป็นลบและมืดตึ๋มกับการทำงานของคนถือ จาก “ผู้ไม่รู้” จึงไม่ควรถือโทษ และต้องขอบคุณที่คนกลุ่มนี้ ที่ให้ความสนใจความเป็นไปของสื่ออย่างจริงจัง

แต่การวิพากษ์วิจารณ์จาก “คนวางใจ” ด้วยกัน โดยเฉพาะจากคนวางใจที่ไม่เคยออกไปเสี่ยงหรือไม่เคยลงสนาม หรือไม่เคยมีประสบการณ์ในการบริหารองค์กร (ข่าว) นั้น ควรจะต้องหยุดแค่เหตุการณ์ “...ที่โคราช” หรือยังจะต้องแสดงความ “เทพนอกองค์กร” ของตัวเองต่อไป

ภายใต้สถานการณ์นี้ เรามาให้กำลังใจกัน และช่วยกันรับคำวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมไปเก็บไว้ โดยไม่ต้องนำออกเผยแพร่...ดีมั๊ยครับ ?

■...โรคระบาดจากการติดเชื้อไวรัสสมรรถนะ “โควิด-19” ยังลามไปทั่วโลก คร่ำชีวิตผู้คนจนล้มตายดูๆไปไม่ร่วงหลายแสน ติดเชื้อเจ็บป่วยทะลุหลักล้าน กระทบมาถึงองค์กรสื่อฯ ต้องเร่งจัดระเบียบคนข่าว ให้ฝ่าวิกฤต “โควิด-19” ไปให้ได้ด้วยความปลอดภัย สำนักข่าวและหน่วยงานภาครัฐหลายแห่งต่างปรับใช้มาตรการทำข่าวระหว่างสื่อมวลชน กับแหล่งข่าว ตามแนวทาง “Social distance” หรือเพิ่มระยะห่างเข้าสังคม.....วิกฤตสุ่มเสี่ยงแบบนี้ ก็ต้องวัดดวงกันไป ใครจะรอด ใครจะแจ๊คพ็อต ■...ขณะที่สื่อหลายสำนักเริ่มใช้วิถี “work from home” ให้นักข่าวทำงานที่บ้าน ถ้าไม่จำเป็น ก็ไม่ต้องเข้า office ป้องกันไม่ให้เอาเชื้อร้ายมาติดคนใน

องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนำโดย นายกสมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เข้าร่วมประชุมกับ นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อหารือแนวทางการเสนอข่าวการระบาดของไวรัสโควิด-19 เมื่อวันที่ 23 มี.ค. 2563

ที่ทำงาน นี่เป็นมาตรการ “Social distance Press” ในสังคมคนข่าว ที่สุดยอดจริงๆ...แต่ก็ไม่วาย มีผู้สื่อข่าวหลายสาย ทั้งทีวี-วิทยุ ดันติดเชื้อไวรัส “โควิด-19” กันหลายคน ต้องตามตัวคนใกล้ชิดตามากักตัวดูอาการกันไกลหลาย เดือนอีกครั้ง...อย่าประมาท !!! ■... เชื้อหรือไม่มหันตภัยที่มาพร้อมกับการระบาดของ “โควิด-19” ก็คือ มหกรรมการปล่อยข่าวปลอม (Fake News) เผยแพร่ลงไปใน โซเชียลเน็ตเวิร์ค ที่นับวันจะมากขึ้นเรื่อยๆ ก่อให้เกิดความตื่นตระหนก มีการแชร์ข่าวลือสารพัด ในด้านลบ จนศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม แห่งประเทศไทย (Anti-Fake News Center Thailand) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ต้องออกมาแก้ข่าวอย่างหนัก แต่จะมีใครถูกดำเนินคดี หรือ ติดคุกกันบ้างก็ต้อง wait and see... เพราะไม่เห็นจะกลัวอะไรกันเลยพอกัน ■...แล้วก็มีมาถึง วิกฤตกรรมสื่อ ยุคเศรษฐกิจถดถอยกันอีกครั้ง ที่ต้องล้มหายตายจากไปอีกหนึ่ง ■...ย้อนกลับไปในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พฤติกรรมของผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร ได้เปลี่ยนแปลงไป สื่อสิ่งพิมพ์ได้รับความนิยมน้อยลง ประชาชนหันไปบริโภคข่าวสารผ่านสื่อดิจิทัล สื่อทางเลือกและสื่อโซเชียลแทน ดังนั้น ด้วยพฤติกรรมดังกล่าวทำให้สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นสื่อหลักได้รับผลกระทบ อันเนื่องมาจากธุรกิจโฆษณาได้เปลี่ยนแปลงไปตามพฤติกรรมของ

ผู้บริโภค ทำให้ต้นทุนในการผลิตหนังสือพิมพ์สูงขึ้น ขณะที่รายได้จากโฆษณาถูกแบ่งถูกแชร์ไปยังสื่ออื่น จนประสบกับการขาดทุนยับเยิน ■...ล่าสุด... “น.ส.พ.คมชัดลึก” ฉบับสุดท้ายประกาศลาแผง วันที่ 8 เม.ย. 2563 เหลือไว้เฉพาะสื่อออนไลน์คมชัดลึก ต่อด้วยการยุบ กอง บก. เว็บไซต์เนชั่นสุดสัปดาห์ มีพนักงานที่ถูกเลิกจ้างของทั้ง 2 ส่วน รวม 30 คน ปิดตำนานกว่า 18 ปีที่เคยโลดแล่นอยู่บนถนนสายสื่อมวลชน คงเหลือเพียง “กรุงเทพธุรกิจ” ในเครือที่ยั่งยืนยืดสู้ต่อไป ■...ในยุคดิจิทัล ดิสรัปชัน สื่อหนังสือพิมพ์ต่างเจอภาวะ “ขาดลง” มาอย่างต่อเนื่อง หากย้อนไปในยุคอู่ฟู่ ปี 2556 เม็ดเงินโฆษณาหนังสือพิมพ์มีมูลค่า 15,256 ล้านบาท จากนั้นเริ่มลดลงแรงในอัตรา 20-30% ต่อปีมาต่อเนื่องถึงปัจจุบัน ปี 2562 เม็ดเงินโฆษณาหนังสือพิมพ์เหลืออยู่ 4,634 ล้านบาท นั่นหมายถึงช่วง 6 ปีที่ผ่านมา เม็ดเงินหายไปกว่า 10,000 ล้านบาท ■...ปี 2563 ยังเป็นขาลงของสื่อหนังสือพิมพ์ ปีนี้ สมาคม MAAT คาดการณ์มูลค่าโฆษณาจะเหลืออยู่เพียง 3,012 ล้านบาท ลดลง 35% จากปีก่อน มีเดีย เอเจนซี ต่างฟันธงว่า สื่อหนังสือพิมพ์ยังลงได้อีก เพราะวันนี้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปแล้ว ■...คนรุ่นใหม่ไม่ได้เติบโตมากับหนังสือพิมพ์ กลุ่มที่ยังเสพอยู่คือวัย 40-50 ปีขึ้นไป ด้วยต้นทุนสูงของหนังสือพิมพ์ ช่องทางขายลดลงจากการปิดตัวของแผงหนังสือ เมื่อรายได้ไม่สอดคล้องกับรายจ่าย ก็เห็นสื่อสิ่งพิมพ์ปิดตัวลงไปเรื่อยๆ และท้ายที่สุดก็ต้องย้ายไปอยู่ในแพลตฟอร์มออนไลน์ ■...มาฟังกันอีกด้านหนึ่ง เสียงสะท้อนจากประชาชนคนเสพข่าวทางทีวี เริ่มตั้งข้อสังเกตว่า การทำงานของสื่อฯ ปัจจุบันเริ่มหมดคุณภาพ ไร้สมอง มุ่งนำเสนอแต่ข่าวอาชญากรรมเป็นหลัก เช่น เมายาอาละวาด ทำร้ายร่างกาย ชิงทรัพย์ จนแทบจะไม่มีเนื้อหาสาระและความรู้ ป้อนให้กับประชาชน ส่วนใหญ่เน้นทำข่าวตามเพจตามโซเชียล คือ Facebook แล้วก็เอาคลิปมาเสนอเป็นข่าว การลงพื้นที่มีน้อย นี่คือการไม่น่าเชื่อถือของสื่อหลักลดลงเรื่อยๆ ...จริงหรือไม่ ชี้แจงมา ■...ปัญหาการร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรม ของสื่อมีบางสำนักที่ชอบทำตัวเป็นสัมภเวสี เทียวไปรอดอ้างบารมีโดยมิเจตนา แอบแฝงบางอย่าง ยังคงมีเข้ามาที่สภาการหนังสือพิมพ์ฯ เสมอ ล่าสุดสื่อผืนแห่งมินบุรี ฉบับหนึ่ง ก็เดินสายก้าวก่ายการทำงานของหน่วยราชการในจังหวัดต่างๆ เช่น ไปขอตุลาการลงเวลาเข้า-ออก และขอตรวจสอบการใช้จ่ายของกรมทางหลวงชนบท เกี่ยวกับโครงการต่างๆ เพื่อแลกกับการจ่ายเงินก้อนโตซื้อพื้นที่ลงโฆษณา ช่มชู้ถ้าไม่ให้ลงข่าวแจก ระดับหัวหน้าหน่วยงานต่างหวาดผวากลัวจะถูกเขียนโจมตีให้เสียหาย จึงพากันมาร้องเรียนต่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ให้ตรวจสอบ ■...ผลก็คือ สื่อที่ว่าไม่ได้เป็นสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ แต่อย่างไรก็ตาม จึงไม่สามารถควบคุมดูแลได้ นอกจากแนะนำให้หน่วยงานที่ได้รับการคุกคามรีบไปแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมายทันที ■...บรรทัดนี้ขอแสดงความยินดีกับ “เอก” มงคล บางประกาย ที่ได้รับเลือกกลับมาเป็นนายกสมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยอีกสมัย ถือเป็นนายกสมัยที่เป็นประวัติศาสตร์ของสมาคม

นักข่าวนักหนังสือพิมพ์ฯ หลังจากแก้ข้อบังคับของสมาคมให้เป็นวาระละ 2 ปี ■...ที่ผ่านมา นายเอก มีวาระในตำแหน่ง แค่ 1 ปี แทบจะไม่ทันได้ลงมือทำอะไร ก็ครบวาระแล้ว ถ้าให้เวลากันหน่อย...คนดีมีฝีมือ จะได้มีเวลาทำงาน

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ร่วมกับสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย บรรจุกแอลกอฮอล์ขนาด 100 ซีซี แจกจ่ายให้กับสื่อมวลชนภาคสนาม โดยได้รับการอนุเคราะห์แอลกอฮอล์จากกลุ่มน้ำตาลไทย โดยนายบัณฑิต ว่องวัฒนะสิน

กันเต็มที่เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก ครบพี่น้อง ■...ส่วนความคืบหน้าการจัดงานครบรอบ 23 ปี สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ได้กำหนดเอาไว้ในวันที่ 3 ก.ค. 2563 ปีนี้คณะกรรมการฯ ได้เล็งเห็นบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวช่วงที่เกิดการระบาดของไวรัสโควิด-19 และความคิดเห็นของบุคคลในหลายมุมมองต่อนโยบายการรับมือการแพร่ระบาดของไวรัสสมรรถนะนี้ของรัฐบาล จึงจัดปาฐกถาและเปิดเวทีเสวนาหัวข้อ “จริยธรรมสื่อในภาวะวิกฤตโรคระบาด” พร้อมเชิญนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคระบาด และเป็นผู้ที่ต้องสื่อสารสัมพันธ์กับสื่อมวลชน นักวิชาการทางด้านนิติศาสตร์ ตัวแทนสื่อมวลชนที่คร่ำหวอดกับข่าวโรคระบาด และตัวแทนภาคประชาชน มาให้ข้อมูลกันคับคั่ง โดยมี “ระวี ตะวันธรงค์” เป็นผู้ดำเนินรายการ ■...ปิดท้ายกันด้วยมิตรภาพอันแสนอบอุ่น “สวิชัย บำรุงสุข” ประธานคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ สภาการฯ นำอนุกรรมการเต็มคณะ 14 ท่าน หอบหิ้วกันไปประชุมสัญจร เป็นกรณีพิเศษที่ “เดือนฉาย รีสอร์ท” เมืองกาญจนบุรี ริมแม่น้ำแคว งานนี้ขึ้นมันกันถ้วนหน้า เมื่อ 22-23 มกราคม 63 ที่ผ่านมา โดยมี “ชาวรงค์” ลิมป์ปัทมปาณี

คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และสมาชิกสัมพันธ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จัดประชุมสัญจร ณ เดือนฉาย รีสอร์ท เมื่อวันที่ 22 - 23 มี.ค. 2563

“ประธานใหญ่ เดินทางไปร่วมสมทบประชุมด้วย ทุกคนยังติดใจอาหารอร่อย บรรยากาศธรรมชาติ จากฝีมือการสรรหาของ “บุตรดา ศรีเลิศชัย” รองประธานฯ ในฐานะเจ้าถิ่น รับประกันคุณภาพ ชวด ๆ ครบถ้วนนาย ■...จากพิษโควิด-19 สภาการฯ ได้ประชุมทางออนไลน์อยู่กับบ้านของบอร์ด และ 3 อนุกรรมการ ■...พบกันใหม่ฉบับหน้าสวัสดีครับ ■

ใจถึงใจ

ดาทำกระดาน

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และคณะ ร่วมมอบกระเช้าดอกไม้แสดงความยินดีครบรอบ 17 ปี โฟสต์ทูเดย์ โดยมีนายวุฒิ นนทฤทธิ บรรณาธิการ เป็นผู้รับมอบ

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และนายชาย ปถะคามินทร์ เลขานุการฯ ร่วมมอบกระเช้าดอกไม้แสดงความยินดีครบรอบ 40 ปี หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ โดยมีนายทิมมพร ศรีจันทร์ บรรณาธิการบริหาร เป็นผู้รับมอบ เมื่อวันที่ 24 ก.พ. 2563

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และนางสาวชุติมณฑน์ ศรีขำ เทรย์ญิกษ์ ร่วมมอบกระเช้าแสดงความยินดีครบรอบ 35 ปี น.ส.พ.สยามกีฬา โดยมี ดร.สรายุทธ มหาวีรัตน์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด (มหาชน) เป็นผู้รับมอบ

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นายสวิชัย บำรุงสุข และนายสมนึก จันทร์เจิด ร่วมมอบกระเช้าดอกไม้แสดงความยินดี ครบรอบ 60 ปี น.ส.พ.ตงฮั่ว โดยมีนายสมนึก กยววัฒนกิจ กรรมการผู้อำนวยการ เป็นผู้รับมอบ เมื่อวันที่ 18 มี.ค. 2563

นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์ฯ เข้าพบผู้บริหารเครื่องบางกอกโพสต์ ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ นำโดยนายจิรทัศน์ นีวัฒน์ภูมินทร์ รักษาการหัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายปฏิบัติการธุรกิจหนังสือพิมพ์ ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อและองค์กรสมาชิก เมื่อวันที่ 4 ก.พ. 2563

สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2563 เลือกตั้งกรรมการชุดใหม่ นายมงคล บางประภา น.ส.พ.บางกอกโพสต์ เป็นนายกสมาคมต่ออีกสมัย พร้อมคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการจริยธรรม เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2563 ณ อาคารสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ข่าวออนไลน์กับวิกฤตศรัทธาสื่อมวลชนไทย

สุเมธ สมคะเน

เลขาธิการสหภาพแรงงานกลางสื่อมวลชนไทย

ณ เวลานั้น คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า การรายงานข่าวแบบเดิมเดิม ต้องรายงานข่าวผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง ผ่านโทรทัศน์ ผ่านหนังสือพิมพ์ หรือแม้แต่การนำเสนอผ่านเว็บไซต์ ตามลำพัง ไม่สามารถตอบสนองพฤติกรรมมารับข่าวสารของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว

ไม่แปลกที่ สื่อมวลชนแต่ละสำนักข่าวเน้นการนำเสนอเนื้อหาข่าวลือไปกับความรู้สึกของผู้อ่าน ผู้ชมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เป็นหลัก และบ่อยครั้งเองที่สื่อมวลชนกลายเป็นผู้วิ่งตามสื่อออนไลน์วิ่งตามสื่อสังคมออนไลน์ สำนักข่าวออนไลน์ เจ้าของเพจเฟซบุ๊กที่มีผู้ติดตามมากกว่าแสนคน เพราะนำข้อมูลมาจากการเปิดประเด็นของสื่อออนไลน์ ทำบทบาทในลักษณะเป็นผู้รายงานต่อ ไม่ใช่ในฐานะผู้กำหนดประเด็นทางสังคมอีกต่อไป

ประกอบกับสภาพการแข่งขันทางธุรกิจ ในอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชน เพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจอย่างรุนแรง “สื่อสังคมออนไลน์” จึงเป็นสินค้าหลัก เป็นผู้เชิญชวนให้ผู้คนมาติดตามสื่อดั้งเดิม

แม้ว่าเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาอย่างก้าวกระโดด ทำให้สำนักข่าวต่างๆ สามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเสริมสื่อหลักของตนเอง ได้ตรงกลุ่มเป้าหมายและหลากหลายรูปแบบมากขึ้น แต่กระบวนการทำข่าว หรือ กระบวนการนำเสนอกลับมี “ความดิบ” มากกว่า การทำข่าวผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ในอดีต ดังเห็นได้จากปรากฏการณ์ข่าว ในหลายเหตุการณ์ ไม่ว่าจะ เหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง เหตุการณ์น้ำท่วมในภาคอีสาน เหตุการณ์ถ่านทอดสดคนพยายามฆ่าตัวตาย เหตุการณ์ทีมฟุตบอลหลุมป่าอะคาเดมี่ติดถ้ำหลวง เหตุการณ์กราดยิงปล้นทองที่ จ.ลพบุรี สถานการณ์หมอกฝุ่น เหตุการณ์กราดยิงกลางเมืองนครราชสีมา หรือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 ในปัจจุบัน

ข่าวที่นำเสนอออนไลน์ ทั้งแบบไลฟ์สด รายงานแบบเรียลไทม์ หรือ แม้กระทั่งการสร้างภาพจำลองกราฟฟิก ให้เหมือนกับเหตุการณ์จริง การเลือกคอลสดคำพูด การเลือกใช้ภาพประกอบล้วนมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ดึงอารมณ์ผู้ชม

ผู้อ่านให้ติดตามข่าวสารในข่าวดังต่างๆ ของสำนักข่าวนั้นนั้นให้นานที่สุด และส่งต่อข่าวสารนั้นให้มากที่สุด เพราะนั่นหมายถึงรายได้ ที่เข้ามา และนั่นยังหมายถึงดัชนีชี้วัดผลงานของผู้สื่อข่าว หรือช่างภาพ และทีมกองบรรณาธิการให้อยู่รอดปลอดภัย ไม่ต้องเสี่ยงถูกประเมินเล็กลง

เมื่อ “ความรู้สึกของประชาชนคนเสพสื่อ” คือ เป้าหมายหลักของการขายข่าวออนไลน์ การนำเสนอข่าวแบบ ที่เน้น กระชากอารมณ์ ความรู้สึกมากกว่าข้อเท็จจริง โดยเฉพาะจากเหตุการณ์กราดยิงกลางเมืองนครราชสีมา ส่งผลให้สื่อมวลชนจำนวนมากถูกตั้งคำถาม ถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมทั้งมีนักข่าวในภาคสนามบางคน ตกเป็นคู่ขัดแย้งกับประชาชน โดยไม่จำเป็น

แม้ว่า ที่ผ่านมา สภาพการณ์หนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ สมาคมผู้สื่อข่าวใน ส่วนต่างๆ ได้ร่วมกันวางกรอบปฏิบัติการใช้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชน ไว้อย่างชัดเจนว่า “พึงหลีกเลี่ยงการถ่ายทอดสดบนสื่อสังคมออนไลน์ และการรายงานสดด้วยข้อความแบบทันทีและต่อเนื่อง ในกรณีที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน เหตุการณ์ที่มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความรุนแรง การฆาตกรรมและการทำอัตวินิบาตกรรม รวมถึงเนื้อหาในเชิงลบที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เยาวชน ความรุนแรงในครอบครัว เหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ข้อมูลส่วนบุคคล ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ความแตกต่างและความหลากหลายด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม”

แต่การปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว ยังมีน้อยเกินไป ส่วนทางกับคุณค่าความเป็นสื่อมวลชนมืออาชีพในสายตาประชาชน ถูกลดค่าลงเรื่อยๆ

ซึ่งหากเราปล่อยให้สถานการณ์ยังเป็นแบบนี้ต่อไป คำว่า “สื่อมวลชนมืออาชีพ” อาจไม่มีความจำเป็นสำหรับสังคมไทย อีกต่อไป เพราะ จากนี้ไป ใครก็ได้ที่เล่าเรื่องเก่ง ก็สามารถทำหน้าที่ในบทบาทสะกดอารมณ์ความรู้สึกผู้คนได้เช่นกัน

ยังไม่สายเกินไปที่ คนในวิชาชีพสื่อมวลชน จะร่วมกันพลิกวิกฤตในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 ในปัจจุบัน ด้วยการ สร้างศรัทธาในใจประชาชนขึ้นมาใหม่ ดังที่ Elena Cosentinoc ผู้อำนวยการสถาบันความปลอดภัยสื่อมวลชนนานาชาติ (INSI) กล่าวไว้ว่า

“สื่อมวลชนที่ดีและมีความรับผิดชอบ จะใช้องค์ความรู้ที่มีทั้งหมด เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งเรื่องราวผู้ตกเป็นเหยื่อ ข้อมูลสถิติและการวิเคราะห์จากนักวิทยาศาสตร์ เรื่องราวของเหล่าหมอและพยาบาลที่ต่อสู้รักษาชีวิตเพื่อนมนุษย์ให้หายจากโรคร้าย ตลอดจนจนมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลแต่ละประเทศ ฯลฯ อย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสร้างความปลอดภัย หยุดยั้งการแพร่ระบาด เพื่อความอยู่รอดของคนจำนวนมาก”

กระจกเงา

สื่อสังคมออนไลน์ภาวะอ่อนไหวกับการรายงานข่าวการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา-19

วิไลวรรณ จงวิไลเกษม¹

“ห้ามแชร์ ข่าวโควิด-19 ในห้องไลน์นี้ ข้อมูลมีเพียงพอแล้ว”

เช้าวันหนึ่งในห้องไลน์กลุ่มหนึ่งของผู้เขียน ได้มีการขึ้นข้อความข้างบนนี้จากเพื่อนคนหนึ่ง ในกลุ่มไลน์ พร้อมออกอกฎกติกาการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในห้องไลน์ ด้วยเพราะอาการสำคัญของโควิด-19 ทุกวันและวันละหลายแชร์จากทั่วทุกสารทิศ

โดยเฉพาะหลายข่าวที่แชร์มาไม่รู้ที่มาจากไหน อย่างไร ยิ่งสร้างความสับสน และถ้าใครจิตอ่อน มีภาวะเป็นคนตื่นตระหนกง่ายอยู่แล้ว ยิ่งเลยเถิดไปได้ง่ายๆ จนอาจเกิดอาการซึมเศร้า ยิ่งในห้องไลน์เป็นคนสูงวัยที่อยู่ภาวะอ่อนไหวไปกับทุกเรื่องราว

ตระหนักรู้แต่ไม่ตื่นตระหนก : บทบาทสื่อที่ควรเป็นกับโควิด-19

ภาวะความแตกตื่นอลหม่านกับการตามหาหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ ฟ้ายาหลายใจร รวมไปถึงการกว้านซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในซูเปอร์มาร์เก็ตจนหมดของคนไทย ในช่วงเริ่มต้น ที่เชื้อไวรัสโควิดเริ่มแพร่ระบาดในเมืองไทย ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าภาวะแตกตื่นดังกล่าว สื่อเป็นตัวเร่งจากการรายงานข่าวที่สร้างความตื่นตระหนกมากกว่าสร้างความตระหนักรู้

ยิ่งพฤติกรรมการเสพข่าวปัจจุบันที่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ยิ่งช่วยแพร่กระจายข่าวภาวะ

ความแตกตื่นอลหม่านกับโรคโควิดอย่างรวดเร็วที่แชร์ไปทุกช่องทางสื่อสาร ด้วยการส่งต่อความห่วงใยถึงญาติผู้ใหญ่ พี่น้อง มวลมิตร ยังไม่นับรวมข่าวปลอม ข่าวเท็จ ข่าวลวงที่เข้ามาสวมรอยกับภาวะข้อมูลข่าวสารที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับไวรัสโควิด-19 ที่เป็นเรื่องใหม่ของโลกใบนี้

ข่าวปลอม หรือ Fake News มีทุกวินาทีที่ไหลแพร่กระจายไปพร้อมกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 บนสื่อสังคมออนไลน์ แต่เราทุกคนสามารถหยุดยั้งการแพร่กระจายข่าวปลอมโควิด-19 ได้ด้วยการตั้งสติ (อย่าตั้งสติ ลดอคติ) ด้วยการรู้เท่าทันข่าวสารที่ไหลมาสู่เราด้วยการอ่านแบบ SPOT คือ Source ตรวจสอบแหล่งที่มา Profit ข่าวนี้มีประโยชน์กับใคร Over ข่าวนี้นำเสนอเกินจริงหรือไม่ และ Time ข่าวนี้เป็นข่าวเก่าหรือไม่ เพราะกลยุทธ์ของ Fake News ทำหลายตลบจนเป็น Deep Fake (ตัดต่อ จนดูจริง)

และที่สำคัญคือ คนข่าว สำนักข่าว องค์กรข่าว ไม่เป็นแหล่งในการแพร่กระจายข่าวปลอม COVID-19 เพิ่มพลังความน่าเชื่อถือไปอีก เพราะคนรับสารเมื่อเช็คความมาจากสำนักข่าวทำให้เขาเชื่อว่าเป็นข่าวจริง

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ได้ออกแนวปฏิบัติ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสื่อมวลชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ในหมวด 3

ข้อ 10 มีการระบุถึงแนวปฏิบัติในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ขององค์กรสื่อมวลชน ได้อย่างน่าสนใจ

“พึงจัดระบบ และวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างรู้เท่าทันข้อมูล โดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับมาหลายแหล่งที่มา และหาต้นทางของข้อมูลให้เจอก่อนนำเสนอข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ พึงระวังในการตรวจสอบข่าวลวงข่าวปลอม (Fake News) และการตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มเคลื่อนไหวหรือข้อมูลที่หวังประโยชน์บางอย่างจากสังคม พึงนำเสนอมุมมองจากทุกฝ่ายในคราวเดียวกัน เพื่อให้ลดความเป็นอคติต่อการรับข้อมูล และเคารพสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง คำนึงถึงการไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สิทธิมนุษยชน ด้วยการเลือกใช้คำ ภาษา และรูปแบบการนำเสนอที่ไม่เป็นการเหมารวม เช่น การใช้คำเรียกที่ตัดสิน หรือเหมารวมเป็นกลุ่ม การใช้คำที่กระตุ้นความรู้สึกเกลียดชังขัดแย้ง (Hate Speech)”

พร้อมกับระบุที่มาของแนวปฏิบัติเรื่องนี้ว่า สื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และเว็บไซต์ข่าวสารต่าง ๆ ได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทั้งในด้านการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอ และการแสดงความคิดเห็นหรือการเผยแพร่การทำงานขององค์กรข่าว ซึ่งมีทั้งการใช้ประโยชน์ในระดับองค์กร ตัวบุคคล และผสมผสาน เป็นจำนวนมาก

ข้าสัณนิท ตรวจสอบแหล่งที่มาของข่าวให้แน่ชัด ว่าเป็นข่าวปลอมหรือไม่กับคาถา “สร้างความตระหนักรู้แต่ไม่สร้างความตื่นตระหนก: บทบาทสื่อที่ควรเป็นกับโควิด-19”

เพื่อป้องกันว่า...ท้ายสุดคนข่าวตกเป็นเหยื่อในการแพร่กระจายข่าวปลอมแบบไม่รู้ตัว โดยเฉพาะในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่กำลังจู่โจมโลกไปกับการแพร่กระจายข่าวปลอมในโลกออนไลน์ ■

1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ จงวิไลเกษม รองคณบดีฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ประจำกลุ่มสาขาวิชาวิทยุและโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทบาทสื่อในภาวะวิกฤต “โควิด-19”

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือเรียกโดยย่อว่า “โรค COVID-19” ชื่อเต็มคือ Coronavirus disease 2019 เกิดจากเชื้อไวรัส SARS coronavirus 2 หรือเรียกอีกอย่างว่า SARS-CoV-2 ไวรัสนี้ก่อให้เกิดโรคปอดอักเสบ มีต้นกำเนิดจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ถูกเปิดเผยเมื่อ 3 มกราคม 2563 ต่อมาองค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2563 ให้การแพร่ระบาดจากไวรัส “โควิด-19” เป็นโรคระบาด (Epidemic) ครั้งใหญ่ของโลก (Pandemic) อย่างเป็นทางการ มีผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ถึง 2 ล้านคนจากทั่วโลก

25 มี.ค. 63 พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และร.มว.กระทรวงกลาโหม แถลงการณ์ผ่านสถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (ทรท.) ประกาศใช้พระราชกำหนด (พ.ร.ก.) การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน 2548 ทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 26 มี.ค.63 ถึงวันที่ 30 เม.ย. 63 และได้ยกระดับคุมเข้มการระบาดของ “โควิด-19” เมื่อ 2 เม.ย. 63 ด้วยการประกาศ “เคอร์ฟิว” ห้ามบุคคลออกนอกเคหสถานในช่วงเวลา 22.00 – 04.00 น. ทั่วประเทศ อาณาจักร โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2563 เป็นต้นไป จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

ต่อมาองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนประกอบด้วย 1. สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 2. สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย 3. สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย 4. สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย 5. สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และ 6. สหภาพแรงงานกลางสื่อมวลชนไทย ได้ติดตามสถานการณ์ดังกล่าวด้วยความห่วงใย จึงเสนอแนะและเรียกร้องมายังฝ่ายต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ขอให้สื่อมวลชนทุกสำนักยึดมั่นจริยธรรม โดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารตาม “แนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤต” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพ ที่อันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชน ซึ่งระบุว่า “พึงระมัดระวังการสร้างความตื่นตระหนก จากการนำเสนอโดยการคาดเดา หรือไม่ได้รับการ

ยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์หรือหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับสาเหตุการแพร่ระบาดของโรคหรือสถานการณ์ภัยสุขภาพ รวมถึงวิธีการป้องกัน แก้ไข และรักษา” เพื่อนำไปสู่การบรรเทาความเสียหายและคลี่คลายวิกฤตการณ์ นอกจากนี้ ต้องศึกษากฎหมาย ข้อกำหนด หรือข้อตกลงที่บังคับใช้ในภาวะวิกฤต เพื่อมิให้การปฏิบัติงานชาวกระบะต่อประโยชน์หรือความปลอดภัยสาธารณะ

2. ขอให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและระมัดระวังเป็นพิเศษในการสื่อสารในภาวะวิกฤต ในสถานการณ์ที่สังคมต้องการข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน เชื่อถือได้ ไม่เกิดความสับสน และสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตัว

3. ขอให้ผู้บริหารสำนักข่าวทุกสำนักให้ความสำคัญกับสวัสดิภาพของกองบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าวที่จะต้องปฏิบัติงานข่าว ลงพื้นที่ทำข่าว รายงานข่าวในสถานการณ์โรคระบาด ด้วยการวางมาตรการตามกฎควบคุมโรค ประเมินความเสี่ยงของสถานที่ และต้องจัดหาอุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยงไม่ให้ต้องตกเป็นผู้ป่วยติดเชื้อเสียเอง

มาตรการที่ถูกนำมาใช้อย่างได้ผลก็คือ การประกาศ “Work From Home” โดยให้พนักงานที่ไม่มีความจำเป็นต้องเข้าออฟฟิศ สามารถกลับไปทำงานที่บ้านได้ เพื่อลดการเดินทางออกนอกเคหสถานและการแพร่เชื้อ โดยมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยให้ระบบการทำงานที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ระหว่างบ้านและที่ทำงาน เพื่อให้ทุกส่วนงานยังคงปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถที่จะประชุมและติดต่อกันได้ตลอด เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้เกิด Social Distance ที่ดี และลดความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อในระหว่างการเดินทางไปกลับที่ทำงาน ส่วนสภากาชาดหนังสือพิมพ์ฯ และสมาคม

นักข่าวนักหนังสือพิมพ์ฯ ได้สั่งให้เจ้าหน้าที่กลับไปทำงานที่บ้าน เพื่อลดความเสี่ยงติดเชื้อโควิด-19 ตั้งแต่ 25 มี.ค. 63 เป็นต้นไปและให้งดหรือเลื่อนการประชุมกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน ของทั้ง 2 สมาคม ออกไปก่อนหรือใช้การประชุมผ่านช่องทางออนไลน์หรือระบบคอนเฟอร์เรนซ์แทน หากมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องหารือ เพื่อไม่ให้กระทบการบริหารงานสมาชิกและองค์กรภายนอก

ต่อมารัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด – 19) ศบค. โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

ส่วนการแถลงข่าวสถานการณ์ไวรัส “โควิด-19” ของศูนย์แถลงข่าวโควิดในเวลา 11.30 น. ก็เช่นเดียวกันช่อง NBT 2HD จะปรับเป็นสถานีแม่ข่าย COVID Channel ในการแถลงข่าวจากศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งจะมีการแถลงเพียงแห่งเดียว และเพื่อลดการแออัด การรวมตัวของผู้สื่อข่าวและช่างภาพ ตามมาตรการรัฐบาล จึงขอความร่วมมือสื่อแต่ละสำนักไม่ต้องส่งผู้สื่อข่าว ช่างภาพไปทำข่าวเกี่ยวกับโควิดที่ทำเนียบรัฐบาล แต่สามารถ ดึงภาพจาก NBT ไปใช้ได้เลย ส่วนภาพนิ่ง ทางกรมประชาสัมพันธ์และสำนักโฆษกจะแชร์ภาพและ infographic ในการแถลง ส่งให้ โดยจะส่ง link ให้ หรือ ติดตามข้อมูลได้ที่ www.thaigov.go.th หรือ FB ศูนย์ข้อมูล COVID-19

สำหรับข้อกำหนดในการแถลงข่าวในตึกสันติไมตรี มีข้อปฏิบัติคือ 1. ห้ามกล้องทีวีเข้าไปถ่าย 2. สื่อเข้าไปนั่งฟังได้ เว้นระยะห่าง ตามเก้าอี้ที่จัดไว้ 3. ไลน์ส่งคำถามไว้ หากใครมีคำถาม ให้ส่งมาในไลน์นั้น เจ้าหน้าที่จะดึงคำถามให้ 4. สำนักโฆษกจะ Live ให้ และไม่ติดโลโก้ไทยคู่ฟ้าบนภาพ 5. ช่างภาพนิ่งจะถ่ายภาพให้และนำลงเว็บไซต์และเพจ นอกจากนี้ สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ออกประกาศมาตรการป้องกันการแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19)

ข้อปฏิบัติสำหรับสื่อมวลชนที่เข้ามาปฏิบัติงานในทำเนียบรัฐบาล จำนวน 6 ข้อ 1. กำหนดจุดสัมผัสภาชนะนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และผู้บริหาร จำนวน 3 จุด คือ 1. บริเวณหน้าตึก

บัญชาการ 1. ตึกนารีสโมสร 3. ตึกสันติไมตรี 2. ห้ามสื่อมวลชน เดินตาม วิ่งตาม หรือรุมล้อม นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี เพื่อขอสัมภาษณ์ 3. ห้ามสื่อมวลชนเข้าตึกบัญชาการ ตึกสันติไมตรี ยกเว้นกรณีที่มีการเชิญ เข้าไปทำข่าวเป็นครั้งคราวไป 4. ขอความร่วมมือสื่อมวลชนให้ประจำอยู่ในสถานที่ทำงานของสื่อมวลชน ที่จัดไว้ให้ทั้ง 3 แห่ง เป็นหลัก 5. สำนักโฆษกจะกำหนดจุดสำหรับการบันทึกภาพ และให้สื่อมวลชน บันทึกภาพในจุดที่กำหนดเท่านั้น

มีรายงานว่า มีผู้สื่อข่าวได้รับเชื้อไวรัส "โควิด-19" จากการทำหน้าที่ คือ 1. น้อย เมืองนนท์ 2. อัดสารคาม SMM TV (สื่อมวลชน) และ 3. มิสเตอร์ป่อง (สื่อมวลชน) ซึ่งทั้งหมดได้รับการรักษาจนปลอดภัย สามารถกลับบ้านได้แล้ว โดยเฉพาะ มิสเตอร์ป่อง หรือนายพิณิจ พลชัน พิธีกรรายการมวย ตรวจพบติดเชื้อโควิด-19 หลังทำงานเป็นพิธีกรมวยคู่กับ แมทธิว ดิน ที่สนามมวยลุมพินี เมื่อวันที่ 6 มิ.ค. ที่ผ่านมา

ขณะเดียวกัน ราชกิจจานุเบกษา ได้ประกาศเผยแพร่พระราชกำหนดเมื่อ ว่าด้วยการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563 วันที่ 19 เม.ย. 2563 เพื่อเป็นการปรับปรุงกฎหมายเดิมคือ ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 74/2557 เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 74/2557 ได้วางหลักเกณฑ์การปฏิบัติในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้โดยต้องมีผู้เข้าร่วมประชุมอย่างน้อยหนึ่งในสามขององค์ประชุม และยังคงต้องอยู่ในสถานที่เดียวกัน ทำให้ผู้ซึ่งต้องเข้าร่วมประชุมในสถานที่เดียวกันดังกล่าวมีความเสี่ยงที่จะติดโรคสูงอันไม่สอดคล้องกับการเว้นระยะห่างทางสังคม

นอกจากนี้ หลักเกณฑ์เดิมที่มีอยู่ยังได้กำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดต้องอยู่ในราชอาณาจักร ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการทำงานทั้งในภาครัฐและเอกชน ดังจะเห็นได้จากการที่

บริษัทต่างๆ ต้องเลื่อนประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นออกไปโดยไม่มีกำหนด สถานการณ์ดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้

สำหรับข้อกำหนดในมาตราสำคัญได้แก่ มาตรา 7 การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกำหนด มาตรา 9 ในการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้มีหน้าที่จัดการประชุมต้อง (1) จัดให้ผู้ร่วม

ประชุมแสดงตนเพื่อร่วมประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนร่วมการประชุม (2) จัดให้ผู้ร่วมประชุมสามารถลงคะแนนได้ ทั้งการลงคะแนนโดยเปิดเผยและการลงคะแนนลับ (3) จัดทำรายงานการประชุมเป็นหนังสือ (4) จัดให้มีการบันทึกเสียงหรือทั้งเสียงและภาพ แล้วแต่กรณี ของผู้ร่วมประชุมทุกคน ตลอดระยะเวลาที่มีการประชุมในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว้นแต่เป็นการประชุมลับ (5) จัดเก็บข้อมูลจราจรอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ร่วมประชุมทุกคนไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา 11 ให้ถือว่าการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกำหนดนี้เป็นการประชุม โดยชอบด้วยกฎหมาย และห้ามมิให้ปฏิเสธการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชกำหนดนี้ เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายทั้งในคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นใด เพียงเพราะเหตุว่าเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

**ดูรายละเอียดพระราชกำหนดฉบับเต็มได้ที่ <http://www.presscouncil.or.th/archives/5299>

แถลงการณ์ร่วม 6 องค์กรวิชาชีพ

เรื่อง สถานการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ทำให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจำนวนมาก ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2563 ให้การแพร่ระบาดจากโรคระบาด (Epidemic) เป็นโรคระบาดครั้งใหญ่ของโลก (Pandemic) อย่างเป็นทางการ ขณะเดียวกันรัฐบาลได้จัดตั้ง “ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19)” โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ประกอบด้วย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และสหภาพแรงงานกลางสื่อมวลชนไทย ได้ติดตามสถานการณ์ดังกล่าวด้วยความห่วงใย จึงเสนอแนะและเรียกร้องมายังฝ่ายต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ขอให้สื่อมวลชนทุกสำนักยึดมั่นจรรยาบรรณ โดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารตาม “แนวทางการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนในภาวะวิกฤต” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสถานการณ์โรคและภัยสุขภาพ ที่อันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพและชีวิตของประชาชน ซึ่งระบุว่า “พึงระมัดระวังการสร้างความตื่นตระหนก จากการนำเสนอโดยการคาดเดา หรือไม่ได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์หรือหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับสาเหตุการแพร่ระบาดของโรคหรือสถานการณ์ภัยสุขภาพ รวมถึงวิธีการป้องกัน แก่ไข และรักษา” เพื่อนำไปสู่การบรรเทาความเสียหายและคลี่คลายวิกฤตการณ์ นอกจากนี้ ต้องศึกษากฎหมายข้อกำหนด หรือข้อตกลงที่บังคับใช้ในภาวะวิกฤต เพื่อมิให้การปฏิบัติงานข่าวกระทบต่อประโยชน์หรือความปลอดภัยสาธารณะ
2. ขอให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญและระมัดระวังเป็นพิเศษในการสื่อสารในภาวะวิกฤต ในสถานการณ์ที่สังคมต้องการข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน เชื่อถือได้ ไม่เกิดความสับสน และสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติตัว
3. ขอให้ผู้บริหารสำนักข่าวทุกสำนักให้ความสำคัญกับสวัสดิภาพของกองบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าวที่จะต้องปฏิบัติงานข่าว ลงพื้นที่ทำข่าว รายงานข่าวในสถานการณ์โรคระบาด ด้วยการวางมาตรการตามกฎควบคุมโรค ประเมินความเสี่ยงของสถานที่ และต้องจัดหาอุปกรณ์ป้องกันที่เหมาะสม เพื่อลดความเสี่ยง ไม่ให้ต้องตกเป็นผู้ป่วยติดเชื้อเสียเอง
4. ขอให้ภาคประชาสังคมและประชาชนทั่วไป ระมัดระวังการส่งต่อหรือแชร์ข้อมูลข่าวสารที่อาจจะเป็นข่าวลวง ข่าวปลอม ไม่มีแหล่งที่มา ไม่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะสร้างปัญหาให้กับสังคมเพิ่มเติม หากไม่มั่นใจ ขอให้ตรวจสอบข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง รวมทั้งสื่อมวลชนก่อนทุกครั้ง

14 มีนาคม 2563

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์

สหภาพแรงงานกลางสื่อมวลชนไทย

23 ปีสภาการฯ (ต่อจากหน้า 1)

วันศุกร์ที่ 3 ก.ค.นี้

นับเนื่องจากปี 2540 จนถึงวันนี้ “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” มีอายุครบ 23 ปีแล้ว วันที่ 4 ก.ค. 2540 วันที่สื่อมวลชนได้รวมตัวกันเพื่อก่อตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ โดยเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 32 ฉบับ รวมทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนด้านหนังสือพิมพ์ 10 องค์กร ได้ร่วมกันลงนามในบันทึกเจตนารมณ์จัดตั้ง “สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” เพื่อเป็นองค์กรกำกับดูแลตนเอง และส่งเสริมเสรีภาพและความรับผิดชอบ ยกย่องผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์และกิจการหนังสือพิมพ์ให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นในวาระโอกาสครบรอบ 23 ปีนี้ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ จึงได้จัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่บทบาทของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ในฐานะองค์กรสื่อที่เป็นอิสระทำหน้าที่กำกับดูแลด้านจริยธรรมขึ้นในวันศุกร์ที่ 3 กรกฎาคม 2563 ณ อาคารสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

การจัดกิจกรรมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่บทบาทของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ในฐานะองค์กรวิชาชีพสื่อที่เป็นอิสระทำหน้าที่กำกับดูแลด้านจริยธรรม ภายใต้หลักการ “กำกับดูแลตนเอง” เสริมสร้างศักยภาพ ทักษะ และจิตสำนึกให้กับสื่อมวลชนในการทำหน้าที่ตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ สร้างศักยภาพส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านจริยธรรมสื่อและกลไกในการกำกับดูแลด้านจริยธรรมสื่อให้มีความเข้มแข็ง ทั้งภายในองค์กร และบุคลากรสื่อมวลชน และเป็นการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปสื่อภาครัฐ และเอกชน ทั้งในระดับบุคคล และระดับองค์กร เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อวิชาชีพสื่อที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ

สำหรับกิจกรรมสำคัญในวันครบรอบ 23 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ คือการจัดประชุมองค์กรสมาชิกในส่วนภูมิภาค ซึ่งถือว่าในหนึ่งปีจะมีโอกาสได้พบปะพูดคุย ชี้แจงการดำเนินงานของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ พร้อมกับการรายงานสถานการณ์สื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามแนวทางการกำกับดูแลตนเอง

ส่วนกิจกรรมที่เป็นหัวใจของงานครบรอบ 23 ปีครั้งนี้ คือ การจัดปาฐกถาพิเศษ โดยปีนี้ คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ได้เล็งเห็นถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในช่วงที่เกิดการ

ระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำเสนอข่าว ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และความคิดเห็นของบุคคลในหลายมุมมองต่อนโยบายการรับมือการแพร่ระบาดของไวรัสสมรณะนี้ของรัฐบาล จึงได้จัดปาฐกถาในหัวข้อ “จริยธรรมสื่อในภาวะวิกฤตโรคระบาด”

ขณะเดียวกัน เวทีเสวนาก็จะใช้หัวข้อ “จริยธรรมสื่อในภาวะวิกฤตโรคระบาด” เช่นกัน โดยผู้ร่วมอภิปรายจะประกอบไปด้วยนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเรื่องโรคระบาด และเป็นผู้ที่ต้องสื่อสารสัมพันธ์กับสื่อมวลชน นักวิชาการทางด้านนิเทศศาสตร์ ตัวแทนสื่อมวลชนที่คร่ำหวอดกับข่าวโรคระบาด และตัวแทนภาคประชาชน ขณะที่ผู้ดำเนินการเสวนาคือ นายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ “ระวี ตะวันธรงค์” ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่คลุกคลีอยู่ในแวดวงสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุด ดังนั้นจะสามารถเสริมข้อมูลในเวทีเสวนาให้รอบด้าน และเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมงานมากยิ่งขึ้น และปิดท้ายด้วยการมอบกรอบจริยธรรม เพื่อต้อนรับองค์กรสมาชิกใหม่อย่างเป็นทางการ โดยในปีนี้ มีองค์กรสมาชิกใหม่ 1 องค์กร คือ หนังสือพิมพ์สองใต้ จังหวัดสตูล ■

จุดพลุ ต่อจากหน้า 1

สภาการหนังสือพิมพ์ฯ เข้าพบผู้บริหารเครือบางกอกโพสต์ ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ นำโดยนายจิรทัศน์ นีวัฒน์ ภูมินทร์ รักษาการหัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารฝ่าย

ปฏิบัติการธุรกิจหนังสือพิมพ์ เพื่อหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ ภายใต้หัวข้อ ปี 2563 จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และสื่อจะอยู่กันอย่างไร

ประเด็นที่มีการหารือครั้งนี้คือความร่วมมือทางธุรกิจโดยเห็นว่าหนังสือพิมพ์ในยุโรปหลายแห่งมีการลงทุนร่วมกันในการซื้อแท่นพิมพ์ เพื่อลดต้นทุนในการพิมพ์หนังสือ มีการรวมตัวกันของหนังสือพิมพ์ เพื่อให้เกิดอำนาจการต่อรองกับเอเยนซี ในการตัดสินใจซื้อโฆษณากับข้อเสนอให้สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ช่วยประสานงานกับสำนักพิมพ์ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือกันในเรื่องการ

พิมพ์หนังสือ การจัดส่ง และการจัดทำเน็ตเวิร์คโฆษณา

ด้านการช่วยเหลือผู้อ่าน มีการเสนอให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของหนังสือพิมพ์โดยการลดหย่อนภาษี สำหรับผู้ซื้อหนังสือพิมพ์ เพราะที่ผ่านมามีการลดหย่อนภาษีสำหรับผู้ซื้อหนังสือประเภทอื่น ปัญหาแผงหนังสือมีน้อยลงหาซื้อหนังสือพิมพ์ยาก จึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้คนไม่อ่านหนังสือพิมพ์ อาจแก้ด้วยการทำตู้ขายหนังสือพิมพ์ (Vending Machine) ตามจุดต่างๆ ให้มากขึ้น และให้สภาฯ เป็นตัวแทนหารือกระทรวงศึกษาธิการ ปลูกฝังให้เด็กอ่านหนังสือพิมพ์ เหมือนในประเทศญี่ปุ่น โดยอาจจัดโครงการส่งเสริมการอ่านหนังสือพิมพ์ในโรงเรียน ดังที่เคยจัด

ประเด็นการสื่อสารกับผู้ลงโฆษณา พบว่างบโฆษณาถูกย้ายจากสื่อสิ่งพิมพ์ ไปที่สื่อประเภทอื่น ดังจะเห็นได้จากปี 2019 ที่งบโฆษณาหนังสือพิมพ์ลดลงถึง 24% ดังนั้นจึงต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้ตัดสินใจลงโฆษณาว่าไม่ควรลดงบโฆษณา เพราะจากการสำรวจพบว่า ผู้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ 1 ชั่วโมงใช้เวลาเพียง 1 นาทีในการอ่าน 1 ข่าว ดังนั้นโอกาสที่จะเห็นโฆษณาของหนังสือพิมพ์จึงมีสูงกว่า และที่ผ่านมาพบว่า บรรดานักประชาสัมพันธ์ (พีอาร์) ที่จะฝากข่าวประชาสัมพันธ์ ต้องการฝากข่าวลงทางหนังสือพิมพ์มากกว่าสื่อออนไลน์ แต่ไม่ยอมซื้อโฆษณา หากหนังสือพิมพ์อยู่ไม่ได้ต่อไปก็จะมีหนังสือพิมพ์ให้ลงข่าว

ส่วนการโฆษณาเหล่า เบียร์ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ในสหรัฐอเมริกาพบว่า มีสูงถึง 30 - 40% แต่ในประเทศไทยห้ามโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ ข้อสังเกตคือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้ลดงบประมาณการโฆษณาลง แต่หันไปซื้อโฆษณาทางสื่ออื่นๆ แทน ประเด็นการเพิ่มคุณค่าให้กับหนังสือพิมพ์ มีข้อเสนอให้จัดแคมเปญ “หนังสือพิมพ์ไม่มีวันตาย” โดยการนำบุคคลสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น นายกรัฐมนตรี รองนายกฯ หรือนักธุรกิจใหญ่ๆ มาทำแคมเปญว่า “ผมอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวัน” เพื่อให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ยังมีความสำคัญอยู่ หนังสือพิมพ์ต้องมีสิ่งที่ไม่ได้ในสื่อทั่วไป เช่น ข่าวที่เด็กว่าลึกกว่า มีความน่าเชื่อถือดีกว่า จนทำให้คนต้องควักเงินซื้อหนังสือพิมพ์

สำหรับผู้เข้าร่วมฝ่ายสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ประกอบด้วย 1. นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ (อ่านต่อหน้า 12)

จุดพลู (ต่อจากหน้า 11)

2. น.ส.นาตยา เศรษฐโชติรส รองประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ 3. นายชาย ปละคามินทร์ เลขาธิการสภาการหนังสือพิมพ์ฯ 4. นายสวิชัย บำรุงสุข กรรมการ และประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ฯ สภาการหนังสือพิมพ์ฯ 5. นายอุดมธิปก ไพรเกษตร อนุกรรมการฝ่ายส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ 6. นายสืบศักดิ์ สืบภักดี อนุกรรมการฝ่ายส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ 7. นายธรรมาวุฒิสืบเชื้อ อนุกรรมการฝ่ายส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ 8. นายเสด็จ บุญนาค ผู้จัดการโครงการสภาการหนังสือพิมพ์ฯ

ส่วนผู้แทนฝ่ายบางกอกโพสต์ ประกอบด้วย 1. นายจิรทัศน์ นีวัฒน์ภูมินทร์ รักษาการหัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหารฝ่ายปฏิบัติการธุรกิจหนังสือพิมพ์ 2. นายศุภวิรัฐ บุญยณดี บรรณาธิการหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ 3. นายวุฒิ นนทฤทธิ บรรณาธิการโพสต์ทูเดย์

ต่อมา นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ นำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ เข้าพบผู้บริหารเครือข่ายเนชั่น ซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกของสภาการหนังสือพิมพ์ฯ มีนายสมชาย มีเสน ประธานเจ้าหน้าที่บริหารฯ ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนวทางการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อหรือถึงแนวทางการอุดหนุนสื่อในยุคนี้ โดยความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อ และองค์กรสมาชิก

ทั้งนี้ ประเด็นที่มีการหารือในส่วนของสภาการฯ ประกอบด้วยเรื่องขอให้รัฐช่วยซื้อหนังสือพิมพ์ส่งเสริมการอ่าน เช่น ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ปัญหาเรื่องจำนวนแผงหนังสือลดลงไปมาก ขณะที่ร้านเอเยนต์ก็หายไปด้วย, การโฆษณาในหนังสือพิมพ์ลดลงไปมาก, การทำหนังสือพิมพ์เพื่อลูกค้ารุ่นเก่า แต่ก็ต้องหาลูกค้ารุ่นใหม่ด้วย ขณะที่ข่าวออนไลน์ อย่านไปหรือหาตามโซเชียล

ตัวแทนฝ่ายเครือข่ายเนชั่นให้ความเห็นว่า ต้องระวังไม่ให้กระแสโซเชียลทำลายหนังสือพิมพ์ และต้องไม่หยุดนิ่ง “ถ้าหยุดนิ่ง เท่ากับรอวันตาย” ดังนั้น เนชั่นฯ จะเน้น Contents พร้อมเพิ่มกราฟิก จัดรูปแบบให้น่าอ่าน สนองตอบคนรุ่นใหม่ เช่น อินโฟ กราฟิก เปิดหน้าข่าว เปิดตลาดใหม่ เช่น ECC ขณะที่ข่าวของกรุงเทพฯ ธุรกิจ

จะเน้นเบื้องหลัง เบื้องลึก ขยายเนื้อหาที่แตกต่าง ไม่มีให้อ่านในออนไลน์ นักข่าวหนังสือพิมพ์ต้องทำงานหนักขึ้น เน้นทำเนื้อหาให้แตกต่าง

เครือข่ายเนชั่นฯ เชื่อว่า หนังสือพิมพ์ยังมีจุดแข็งที่ลูกค้าเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ทางสังคม จึงต้องการนำเสนอข่าวเพื่อหวังผล CSR แต่ไม่ลงโฆษณา โดยมุ่งโฆษณาไปที่สื่อใหม่ จึงต้องปรับรูปแบบการขายโฆษณา ส่วนพนักงานก็เป็นปัญหาของวงการหนังสือพิมพ์ที่ปัจจุบันหาคนรุ่นใหม่มาทำงานยาก โดยขอให้สภาการหนังสือพิมพ์ฯ เป็นหลักในการผลักดันรัฐบาลเรื่องภาษีกระดาษ หรือการรวมกันเพื่อลดต้นทุนการผลิต ทำอย่างไรให้ “หนังสือพิมพ์ตายช้าที่สุด” คนในวงการเอง รวมถึงนักวิชาการด้านสื่อฯ ไม่ควรพูดตามกระแส ไปซ้ำเติมว่า “คนไม่อ่านหนังสือพิมพ์แล้ว” รวมถึงการจัดทำวิจัยว่า สื่อกระดาษยังมีความจำเป็นหรือมีคุณค่าในการส่งเสริมการอ่านต่อสังคมไทยอย่างไร?

ก่อนหน้านี้ ประธานสภาการหนังสือพิมพ์ฯ ได้นำคณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนากิจการสื่อสภาการหนังสือพิมพ์ฯ เข้าพบผู้บริหารสำนักข่าว “สยามกีฬา” เพื่อหารือในประเด็นเดียวกัน โดยได้ข้อสรุปว่า ปัจจุบันสยามกีฬาปรับตัวมาให้บริการงานพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือพิมพ์มากขึ้น และสิ่งที่ต้องการให้สภาการฯ ช่วยก็คือ ขอให้ร้าน 7 - 11 อย่านปิดแผงหนังสือ แต่ปัจจุบันถูกปิดบู๊ตส์ไมล์/ศูนย์ส่งร้านหนังสือหายไปมาก และจุดขาย น.ส.พ.ก็เล็กลงมาก และหากถ้ารัฐบาลสนับสนุนการส่งเสริมการอ่าน จะช่วยให้หนังสือพิมพ์อยู่รอดได้มากขึ้น

นอกจากนี้ สภาการฯ จะต้องเป็นตัวหลักเข้ามาจัดการเรื่องจุดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ ทุกฉบับรวมกัน มีเทคโนโลยีมาช่วย ให้ น.ส.พ.คงอยู่ เพราะทุกวันนี้แผงหนังสือหายไปมาก “หนังสือพิมพ์มี แต่ไม่มีแผงขาย” ด้านโรงพิมพ์ก็ต้องมาช่วยกัน เพื่อลดต้นทุน โดยรัฐต้องช่วยลดค่ากระดาษ ลดภาษี ช่วยกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังอ่านหนังสือ สภาการฯ ต้องรวมพลังไปต่อรองกับรัฐ เพราะปัจจุบันนี้รัฐบาลไม่ส่งเสริมการ

อ่านหนังสือ จึงต้องช่วยกันแก้ปัญหา “คนหนังสือพิมพ์ ต้องทำให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ยังสำคัญ เราอย่าดีสเครดิตกันเอง” และ นสพ.ยังได้เปรียบที่ความเชื่อถือจากการเข้าถึงแหล่งข่าว มา Comments ในประเด็นต่างๆ จึงต้องรักษาจุดนี้ไว้ และทำให้เป็นจุดขายที่สำคัญ ■

อบรมพัฒนาเว็บข่าวภูมิภาค (ต่อจากหน้า 1)

ยุคดิจิทัล โดยมีสื่อภูมิภาคจากทุกภาคทั่วประเทศ ร่วมโครงการ “การอบรมพัฒนาเว็บไซต์ข่าวภูมิภาค” จัดระหว่างวันที่ 12 - 13 มีนาคม 2563 ที่ห้องประชุมอิศรา อมันตกุล ชั้น 3 สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย โดยมี นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นประธานเปิดการอบรม และได้มีการเชิญวิทยากร มาแนะนำให้ความรู้ ถ่ายทอดเทคนิคกันมากมาย

นางสาวชุตินธรา วัฒนกุล ผู้อำนวยการฝ่ายสื่อใหม่ สถานีโทรทัศน์ PPTV 36 HD และที่ปรึกษานายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ (SONP) กล่าวว่ ในปัจจุบันสื่อมวลชนอาจจะไม่เข้าใจว่านอกจากผลิตคอนเทนต์แล้วยังต้องมีเรื่องการตลาดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เกี่ยวอะไรกับการทำหน้าที่สื่อมวลชนเนื่องจากการตลาดเป็นเรื่องของธุรกิจทำไมถึงต้องใช้เรื่องการตลาดกับการทำข่าวด้วยในอดีตมีแค่สื่อกระแสหลัก การตลาดต้องไปพึ่งสื่อ แต่เดี๋ยวนี้สื่อต้องพึ่งการตลาดเมื่อเทคโนโลยีต่างๆ เปลี่ยน ภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนเนื่องจากออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ตที่เข้ามา ทำให้คนเราสื่อสารกันได้มากขึ้น ทำให้สื่อสารได้ตลอดเวลาทุกที่ทุกเวลา เพราะฉะนั้นสื่อจำเป็นต้องรู้ด้วยว่าช่องทางไหนเป็นช่องทางที่จะสามารถสื่อสารถึงคนที่อยู่ที่ต่างๆ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ หรือช่องไหน นอกจากรู้จักช่องทางแล้ว ยังต้องรู้จักคนที่เป็นผู้อ่านของเราด้วย ว่าผู้อ่านของเราเป็นใคร ชอบอะไร อย่านอ่านคอนเทนต์ประเภทไหน

“เมื่อเทคโนโลยีเข้ามา ก่อให้เกิด User Generate Content หรือใคร ๆ ก็ได้เข้ามาทำข่าว เกิดคำว่า Citizen Reporter หรือนักข่าวประชาชน เพราะเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ทุกคนสามารถส่งข้อมูลข่าวสารไปยังออนไลน์ได้ เกิดเพจต่างๆ มากมาย แล้วธุรกิจเราจะอยู่รอดได้อย่างไร”

ปัจจุบันมีอินเทอร์เน็ต ยูสเซอร์ 57 ล้าน เฉลี่ยการใช้เน็ต (อ่านต่อหน้า 13)

อบรมพัฒนาเว็บข่าวภูมิภาค

(ต่อจากหน้า 12)

10 ชั่วโมง คนอ่านข่าวจากเพชบุรีเป็นหลัก แล้วเว็บไซต์เราจึงจำเป็นต้องมีหรือไม่มี คำตอบคือต้องมี เพราะเว็บไซต์เป็นของเราเอง เพชบุรีไม่ใช่ของเรา วันดีคืนดีเขาอยากจะทำอะไรก็ได้ ดังนั้นจึงต้องรู้วิธีการให้คนเข้ามาที่เว็บไซต์เรา โดยการสื่อสารยุคปัจจุบันพฤติกรรมผู้ใช้งานจะใช้ไลน์ในการแชทคุยกัน ความบันเทิง คนเริ่มไปดูยูทูปมากขึ้น ดูไลน์ทีวี ฟังเพลงผ่าน JOOX ทุกอย่างเปลี่ยนไปหมดแล้ว ทีวีอาจจะกลายเป็นแค่จอเฉยๆ ไม่ได้ดูเนื้อหาที่วีความช่องต่างๆ ผ่านทางทีวี แต่ไปเปิดแอปพลิเคชั่นแทน

ส่วนนายก้าวโรจน์ สุตาภักดิ์ ที่ปรึกษา นายกสมภาคผู้ผลิตข่าวออนไลน์ และรองผู้อำนวยการ TNN Digital Media กล่าวว่า จากงาน Social Award 2020 พบว่าในไลน์ทูเดย์ ผู้ใช้งานมีพฤติกรรมเข้ามาชมข่าวมากขึ้น โดยเปิดอ่านข่าวจากไลน์ทูเดย์ประมาณ 4 หน้า สามารถเทียบเท่ากับการอ่านฟ็อกเก็ตบุ๊ก 9 เล่ม/ปี โดยเป็นผลมาจากเจรจา ร่วมกันระหว่าง บริษัท ไลน์ ประเทศไทย และ

สำนักข่าว ในการให้บริการเนื้อหาผ่านไลน์ทูเดย์ ก่อนที่จะมีการเจรจาทำสัญญากับไลน์ เพื่อให้ข่าวจากแต่ละสำนักกระจายการเข้าถึงผู้อ่าน โดยฐานผู้ใช้งานไลน์โดยรวมมีอยู่ประมาณ 50 ล้านบัญชี

“ขณะนี้ประเทศไทยมีประชาชนประมาณ 70 ล้านคน และมี Internet User ประมาณ 75% หรือประมาณ 52 ล้านคน โดยมีการใช้ อินเทอร์เน็ต 9 ชั่วโมง/วัน ความหมายคือเราใช้อินเทอร์เน็ตในการทำงานทุกวัน ตั้งแต่ตื่นขึ้นมา มีคนดูทีวีออนไลน์ 3.3 ชั่วโมง ฟังเพลง 1 ชั่วโมงครึ่ง และเล่นเกมอีก 1.43 ชั่วโมง ดังนั้นเราควรทำคอนเทนต์ชนิดไหน ให้เหมาะกับสิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสนใจ”

สิ่งที่ต้องรู้ในการทำโซเชียลมีเดียคือ 1. คู่แข่งคือใคร 2. ลูกคาคือใคร 3. ลูกคาคือหรือบริโภคอะไร 4. อยู่แพลตฟอร์มไหน ต้องมีตัวชี้วัดว่าในเว็บไซต์มีคนเข้าดูเท่าไร ดูว่า Traffic Source มาจากไหน แบ่งเป็น 1. Direct คือการพิมพ์ URL ของเว็บไซต์โดยตรง 2. การที่มีคนเอาลิงก์เว็บไซต์ไปแชร์ 3. จาก Social Media 4. Device ซึ่งจากข้อมูลจะใช้โทรศัพท์มือถือเข้าชมเว็บไซต์

ต่างๆ มากที่สุด ดังนั้นจึงต้องทำหน้าที่เว็บไซต์ให้รองรับกับหน้าจอมือถือ

เมื่อเผยแพร่คอนเทนต์แล้ว ลองค้นหาในเสิร์ชเอนจินดูว่าเจอคอนเทนต์ของเราหรือไม่ ต้องใส่คีย์เวิร์ดโดยเรียงจากซ้ายไปขวาหรือบนลงล่าง 5 คำแรก จะมีความสำคัญที่สุด เช่น ต้องการให้ค้นเจอ COVID - 19 และ โคราช ความหมายคือ คนเป็น COVID - 19 ที่โคราช

นายก้าวโรจน์กล่าวว่า การสร้างเนื้อหาข่าว การนำเสนอผ่านช่องทางออนไลน์ การเข้าถึงผู้อ่านได้มากที่สุด เพื่อเป็นผู้นำเนื้อหาข่าวผู้บริหาร หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดูว่าที่ 1 เขาทำอะไร แล้วนำมาปรับใช้ ยกตัวอย่างเช่น เข้าไปดูเว็บไซต์ไทยรัฐ ดูว่าจัดหน้าอย่างไร เวลาเข้าผ่านมือถือเป็นอย่างไร วางรูปแบบไหน หากเราสร้างเว็บข่าวขึ้นมาคนจะเห็นข่าวเราจากอะไร สมมติว่าเป็นเว็บข่าว TNN ต้องทำอย่างไรก็ได้ให้คนนึกถึงข่าว TNN ลูกคาคือ Direct มีค่ามาก

โควิด-19 ถ้ายาวลงหนักก็เปิด Cofact ตรวจสอบ-สกัดข่าวร้าย

นายสุนิตย์ เชมษฐา จาก Change Fusion หนึ่งในทีมพัฒนาระบบกล่าวว่า ข่าวสารในช่วงการระบาดของไวรัส Covid-19 พบว่าต้นตอของข่าวลวงนั้นมาจากหลากหลายแหล่งที่มีรูปแบบแตกต่างกัน เมื่อแชร์แล้วทำให้กระแสกระจายออกไปอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็มีกลุ่มของผู้ทำหน้าที่ช่วยตรวจสอบความถูกต้อง (cor-rector) ของข้อมูลดังกล่าวด้วย ยิ่งมีจำนวนมากก็ทำให้ข่าวลวงกำลังอ่อนลง ดังนั้นหากสร้างระบบนิเวศของการจัดการข่าวลวง ให้คนช่วยกันตรวจสอบได้มาก จะลดข่าวลวงได้ในที่สุด

เครือข่ายพลเมือง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), สำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์, Center for Humanitarian Dialogue (HD), Friedrich Nau-

mann Foundation for Freedom (FNF), ดำเนินการโดย ChangeFusion และ OpenDream มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค และ ไรซ์เซฟท์ (ประเทศไทย) จึงได้เปิดตัวเว็บไซต์ https://cofact.org และ line Chatbot "Cofact" ซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อให้ประชาชนได้เข้าไปตรวจสอบข้อมูลข่าวสารว่าเชื่อข่าวลวงหรือไม่ เป็นการใช้เทคโนโลยีภาคพลเมือง (Civic Tech) เชื่อมกับงานเชิงข่าวด้านวารสารศาสตร์ (Journalism) โดยมีกองบรรณาธิการร่วมกับอาสาสมัครคัดกรองข่าว

“เป้าหมายคืออยากให้การตรวจสอบมาจากทั้งกลุ่มประชาชนทั่วไปที่เป็นคนใช้งาน หัวใจสำคัญคือการสร้างการมีส่วนร่วม คนสามารถเข้ามาตรวจสอบได้ง่ายๆ ไม่ต้องเสียเวลาสืบค้นมาก เมื่อพบข้อเท็จจริงแล้วอยากให้แชร์ต่อให้คนอื่นรับทราบด้วย ข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจมีทั้งจริง ไม่จริงและยังตรวจสอบไม่ได้ แต่เครื่องมือนี้จะทำให้เครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนมากได้เก็บข้อมูลและแชร์ฐานข้อมูลกลางที่กำลังเป็นกระแสเพื่อตรวจสอบข่าวลวงได้ รวมทั้งการวิเคราะห์หาต้นตอแหล่งกำเนิดข่าวลวง”

ระบบโคแฟค จะให้ผู้ที่ต้องการตรวจสอบ หรือหาข้อเท็จจริงที่ต้องการจากข่าวสาร บทความ ที่ได้รับจากสื่อต่างๆ โดยเข้าไปตรวจสอบได้ 2 ช่องทาง คือ 1. ผ่านเว็บไซต์ cofact.org 2. ใน LINE @cofact โดยช่องทางบนเว็บไซต์ ให้ผู้ใช้งานทำการสมัครสมาชิก แล้วจะสามารถ Post หรือ Comment ข่าวหรือบทความ และ

เนื้อหาที่ถูกส่งเข้าตรวจสอบนั้น จะใช้กลไกของกลุ่มสมาชิกและเครือข่าย Comment ตอบคำถามข่าว บทความที่โพสต์นั้น มีลักษณะเป็นอย่างไรโดยมีตัวเลือก ดังนี้

1. มีเนื้อหาที่เป็นจริงทั้งหมด (หมายถึง เรื่องนี้ไม่มีข้อมูลหรือแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือว่าเป็นความจริง)
2. มีเนื้อหาที่เป็นจริงบางส่วน (หมายถึง เรื่องนี้มีเนื้อหาบางส่วนเป็นจริง แต่บางส่วนก็ไม่จริง หรือยังไม่รู้)
3. มีเนื้อหาที่หลอกลวง (หมายถึง เรื่องนี้ไม่เป็นความจริง หรือมีข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความจริง)
4. ไม่อยู่ในขอบเขตการตรวจสอบ (หมายถึง เรื่องนี้ไม่ใช่ข่าวที่อยู่ในวิสัยที่จะตรวจสอบได้)
5. มีความเห็นส่วนตัว (หมายถึง เรื่องนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัว ไม่ใช่สิ่งที่กล่าวอ้างว่าเป็นข้อเท็จจริง)

สำหรับช่องทาง ไลน์ ให้ทำการเพิ่ม @cofact เป็นเพื่อน แล้วส่งข้อความ ที่สงสัยเข้าไปในระบบ Cofact จะทำการดึงข้อมูลที่เคยมีคนกล่าวถึงไว้ในระบบออกมาให้ตรวจสอบ ถ้าใน Cofact มีข้อความคล้ายกับที่สงสัย จะปรากฏตัวอย่างข้อความให้เลือก เลื่อนไปดูข้อความที่สนใจ ถ้าต้องการดูรายละเอียด กด เลือก โดยแชทบอทจะสรุปให้ดูว่าข้อความที่เลือกนี้ มีคนให้ความเห็นว่าเป็นจริงหรือหลอกลวงก็ความเห็น และมีตัวอย่างแต่ละความเห็นให้ดู หากต้องการอ่านความเห็นใด กด อ่านความเห็นนั้น หากค้นหาข่าวลวงในระบบแล้วไม่พบ แสดงว่ายังไม่มีใครพูดถึงในประเด็นนี้ ระบบจะขึ้นลิงก์ ให้ไป Post ตั้งหัวข้อใหม่ที่ https://cofact.org

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เป็นองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองอย่างเป็นอิสระ เพื่อนำเสนอข่าวสารด้วยความรับผิดชอบบนพื้นฐานของจริยธรรม สนับสนุนการใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พบเห็นการละเมิดร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ www.presscouncil.or.th หรือ สแกน QR CODE

